

TN § 48

**Yttrande i domstolsprocess gällande
utvidgad täktverksamhet (Nordkalk)**

Ärendenummer: TN 2023/3378

Tekniska nämndens beslut

1. Region Gotland kontaktar Nordkalk för att försöka få till stånd en överenskommelse innan huvudförhandlingen gällande vattenkvaliteten. Resultatet av dessa förhandlingar redovisas på nämndmötet den 15 april 2026.
2. Tekniska nämnden beslutar att nämnden inte har något att tillägga i Region Gotlands utkast till yttrande.
3. Tekniska nämnden beslutar att inte vara representerat på huvudförhandlingen.

Sammanfattning

Historik från maj 2024

Mark- och miljödomstolen förelägger den 8 maj 2024 Region Gotland att lämna in skriftligt yttrande över Nordkalks ansökan om tillstånd till befintlig och utökad täktverksamhet på fastigheten Lärbro Stora Vikers 1:94, Gotlands kommun.

Tekniska nämnden beslutar den 17 juni 2024 i ärende TN 2023/3378 att via Regionstyrelsen att lämna yttrande till Mark- och miljödomstolen.

Region Gotland deltar på huvudförhandlingen 22-24 oktober 2024 och den 23 december samma år meddelar Mark- och miljööverdomstolen dom med tillstånd till 30 års verksamhet.

Region Gotland överklagar domen med avseende på ansvar för privata brunnar inom eller utanför påverkansområdet.

Mark- och miljööverdomstolen meddelar prövningstillstånd och 30 september 2025 lämnar Region Gotland justerat yttrande att ansvar för privata brunnar utanför påverkansområdet utgår.

Mark- och miljööverdomstolen ger Region Gotland den 3 februari 2026 tillfälle att yttra sig angående Nordkalks yttrande senast vid huvudförhandlingen den 21-23 april.

Framåt

Region Gotland ska skicka yttrande efter Regionstyrelsens sammanträde den 31 mars 2026, varför tekniska nämnden den 12 februari 2026 beslutade om extra insatt sammanträde den 20 februari 2026 för detta.

I yttrandet som skickas till Mark- och miljööverdomstolen vidhåller Region Gotland sitt yrkande med avseende på ansvar för privata brunnar inom påverkansområdet.

Mark- och miljödomstolen föreskrev inga villkor om reningsgrad, och ansåg att det inte var skäligt att lägga reningskostnaden på bolaget. Frågan om vattenrening prövas inte i överinstansen eftersom Region Gotland inte överklagat.

Samtidigt åberopar Nordkalk vattenavledningen till Region Gotland som en skyddsåtgärd och utgår från att vattnet tas emot. Här finns en möjlighet för Region Gotland att driva frågan om överenskommelse kring vattenkvaliteten som ett parallellt spår.

Bedömning

Region Gotland har inga vattentäcker inom det av Nordkalk angivna influensområdet, vilket innebär att den kommunala vattenförsörjningen inte riskerar att påverkas. Förvaltningen bedömer att Region Gotlands avtalsposition gentemot Nordkalk är svag inom ramen för den pågående rättsliga prövningen.

Förvaltningen bedömer att det finns två scenarier.

Scenario 1: Region Gotland meddelar Mark- och miljööverdomstolen att man inte avser att ta emot vattnet vid

utebliven överenskommelse. Detta kan negativt påverka Nordkalks möjligheter till framgång och i förlängningen leda till att tillståndet upphävs. Ett upphävande skulle innebära att Nordkalk förlorar rätten att bortleda grundvatten och därmed möjligheten att leverera vatten till Region Gotland.

Scenario 2: Region Gotland godtar den kvalitet som finns i Pall 2-sjön mot bakgrund av Mark- och miljödomstolens bedömning att verksamheten inte äventyrar miljökvalitetsnormen för Kappelshamnsviken. Det innebär att Region Gotland måste investera i ett mer avancerat dricksvattenreningsverk för att vattnet uppnår dricksvattenkvalitet enligt Livsmedelsverkets föreskrifter.

Förvaltningen föreslår att tekniska nämnden godtar den kvalitet som finns i Pall 2-sjön, som en potentiell framtida resurs för dricksvattenproduktion.

Barn- och genusperspektiv - Behov av dricksvatten är likvärdigt för alla boende och besökare på Gotland.

Landsbygdsperspektiv - Föreslagen användning av täktvatten har ingen konkurrens som till exempel påverkan på lantbruk.

Ekonomisk konsekvensanalys - Ekonomisk konsekvensanalys för produktion av täktvatten fördyras vid okänd kvalitet.

Miljö- och klimatperspektiv - Möjligheten till nyttjande av vattnet från Pall 2-sjön för dricksändamål är viktigt ur resursändamål.

Ärendets behandling under mötet

Senior sakkunnig Susanne Pettersson och advokat [REDACTED] deltar digitalt, föredrar ärendet.

Besluts punkt 1

Miljöpartiet genom Tomas Rådkvist (MP) yrkar enligt följande:

"I regionens första yttrande om Nordkalks ansökan om 30-årig brytning i Klinthagen i november 2023 anfördes möjligheten att få dricksvatten från tåkten som det viktigaste skälet att inte ställa sig för negativ till brytningen.

Regionen skrev i tjänsteskrivelsen i november 2023 om yttrande angående Nordkalks ansökan att "En förutsättning för att Regionen ska kunna tillverka dricksvatten av avlett tåktvatten är att det inte innehåller en eller flera ämnen som kräver särskild rening och därmed ger ökade kostnader. Rening av ytvatten är redan dyrare än rening av grundvatten eftersom det krävs flera reningssteg och därmed en dyrare investering och högre driftkostnad. Det är viktigt att ställa kvalitetskrav på tåktvattnet."

Miljöpartiet var redan vid den tidpunkten kritisk till såväl regionens positiva inställning till brytningen samt svårigheterna att garantera kvaliteten på råvattnet/drucksvattnet. Att nu som föreslås i den nya tjänsteskrivelsen godta den kvalitet som finns/kommer att finnas i Pall2-sjön går emot nämndens och förvaltningens tidigare inställning och vore att köpa grisen i säcken. Givet läget för drucksvattnet på ön och de stora investeringar som behöver avsättas vore en sänkning av kvalitetskraven på Nordkalks vatten även ekonomiskt huvudlöst och måste i så fall ses som en orimlig och oförklarlig eftergift åt Nordkalk och kalkindustrin.

Vi ser det också som utomordentligt viktigt att regionen har minst en representant närvarande vid de kommande domstolsförhandlingarna för att kunna bevaka regionens intressen. Att inte ha detta vore att inte ta aktivt ansvar för Gotlands drucksvatten.

Mot bakgrund av ovanstående yrkar Miljöpartiet på:

- att att-sats 1, om att godta kvaliteten på vattnet, stryks
- att tredje att-satsen ändras till att Tekniska nämnden beslutar att vara representerad vid huvudförhandlingen”

Tekniska nämndens ordförande Mariette Nicander (M) yrkar att beslutsmening 1, att tekniska nämnden beslutar att godta den kvalitet som finns i Pall 2-sjön, avstyrks.

Ordförande ställer proposition på om beslutspunkt 1 ska avstyrkas och finner att det vinner bifall.

Tekniska nämndens sammanträde ajourneras 10:00 och återupptas 10:14.

Tekniska nämndens ordförande Mariette Nicander (M) yrkar att tekniska nämnden i beslutspunkt 1 beslutar att:
”Region Gotland kontaktar Nordkalk för att försöka få till stånd en överenskommelse innan huvudförhandlingen gällande vattenkvaliteten. Resultatet av dessa förhandlingar redovisas på nämndmötet den 15 april 2026.”

Ordförande ställer proposition på det egna yrkandet och finner att det vinner bifall.

Tekniska nämnden beslutar därmed att förvaltningens förslag till beslut i beslutspunkt 1, att tekniska nämnden beslutar att godta den kvalitet som finns i Pall 2-sjön vilket medför att Region Gotland behöver investera i ett mer avancerat dricksvattenreningsverk, avstyrks och ersätts med att tekniska nämnden beslutar att Region Gotland kontaktar Nordkalk för att försöka få till stånd en överenskommelse innan huvudförhandlingen gällande vattenkvaliteten. Resultatet av dessa förhandlingar redovisas på nämndmötet den 15 april 2026.

Beslutspunkt 2

Ordförande ställer proposition på förvaltningens förslag till beslut och finner att det vinner bifall.

Tekniska nämnden beslutar därmed att nämnden inte har något att tillägga i Region Gotlands utkast till yttrande.

Beslutspunkt 3

Miljöpartiet genom Tomas Rådkvist (MP) yrkar att tekniska nämnden beslutar att vara representerad vid huvudförhandlingen.

Greger Eneqvist (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Ordförande ställer proposition på Tomas Rådkvists (MP) yrkande och Greger Eneqvists (S) yrkande och finner att Greger Eneqvists (S) yrkande vinner bifall.

Tekniska nämnden beslutar därmed att bifalla förvaltningens förslag till beslut, att tekniska nämnden beslutar att inte vara representerat på huvudförhandlingen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen
daterad 2026-02-17

Föreläggande från MÖD aktbilaga 94 i Mål M 1104-25

E-post från RGs advokat ang. Nordkalks pågående
tillståndsprövning

RS utkast till yttrande

Presentation på sammanträde

Skickas till

Regionstyrelsen